

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: *Reálie v učebnicích češtiny pro cizince*

Jazyk práce: český

Student: Lenka Machuldová

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: Specializace v pedagogice – český jazyk – dějepis

Vedoucí / školitel: PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Oponent(i): doc. PhDr. Eva Hájková, CSc.

Předseda komise: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Členové komise: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

PhDr. Radka Holanová, Ph.D.

Datum obhajoby: 12. června 2013

Průběh obhajoby:

Autorka prezentovala svoji práci, charakterizovala cíle a metody, jichž při práci využila. Zaměřila se na to, jaké oblasti reálií jsou v učebnicích zpracovávány a jak jsou reálie prezentovány a procvičovány.

Vedoucí práce

Teoretická východiska jsou zpracována solidně, autorka prezentuje několik možných náhledů na vymezení reálií, odkazuje k evropskému referenčnímu rámci. Jednotlivé učebnice jsou celkově zhodnoceny i z didaktického hlediska. Diplomantčin záběr je široký, analyzuje velmi pečlivě velké množství učebnic. Cíle jsou formulovány jasně, metodologie je dostatečně popsána. Občas by bylo vhodnější zobecnit některá zjištění než uvádět detailní výčty, nicméně syntetizující pojetí je představeno v závěru. Klasifikace reálií, s níž je pracováno, je dle mého názoru vhodná. Autorka rovněž posuzuje didaktickou vhodnost prezentace reálií a akceptabilitu textů pro různé adresáty, hodnotí, zda jsou reálie dostatečně procvičovány. Velmi oceňuji, že byla velká pozornost věnována lingvoreáliím. Dále oceňuji, že autorka vyjadřovala vlastní názor na zařazení konkrétních příkladů do učebnic a navrhovala možná řešení pro učitele.

V resumé je nápadné užití 1. osoby singuláru v anglické verzi oproti autorskému plurálu v české verzi. Jedná se vlastně o implicitní českou reálii.

V práci se nevyskytují chyby zásadního charakteru. Práce je přehledně uspořádána. Autorka dodržuje ve většině případů zásady odborného stylu. Všechny publikace, s nimiž autorka pracovala, jsou řádně citovány, odkazů je užito náležitě a ve vhodných kontextech.

Diplomantce se podařilo splnit cíle, které v úvodu formulovala. Podává solidní, detailní analýzu několika učebnic, závěry jsou formulovány jasně, nic zásadního není opomenuto. Oceňuji i didaktické aplikace a doporučení.

Připomínky vedoucího práce

Jak je v učebnicích prezentován typický Čech?
Jak je naopak prezentován typický cizinec?
Je věnován dostatek pozornosti i jiným městům než Praze?
Které druhy reálií jsou prezentovány většinou explicitně, které naopak spíše implicitně?
Zhodnoťte, která z učebnic Vám připadá ze sledovaného hlediska jako nejlépe zpracovaná. Zdůvodněte, proč tak soudíte.

Reakce autorky

Čech je v učebnicích prezentován jako vysokoškolák, který je velice zdvořilý, žije v úplné rodině, v manželství, má dvě děti – syna a dceru. Na připomínky předsedy komise autorka připustila, že nejde o zobrazení Čecha, ale průvodní postavy v učebnicích, které mají mnohdy prezentovat určité okruhy slovní zásoby nebo gramatiky. Cizinci jsou charakterizováni pouze jménem a věkem (mladí lidé, často studenti), což souvisí s tím, na koho je učebnice zaměřena. To, že se v učebnicích profiluje z měst Praha a ostatní města ne, autorka nevidí jako negativum. Explicitně jsou zobrazovány reálie historické a zeměpisné, implicitně řečové. Nejlépe jsou reálie zpracovány v učebnicích Basic Czech a učebnicích Kopicové a kol., své tvrzení podpořila argumenty.

Oponent práce

Základní metodou využitou v práci je metoda deskriptivní, postrádám bohatší argumentovanou analýzu. Chybí předpoklady šetření v praktické části a diskuse výsledků.

Autorka mluví o sociokulturní kompetenci, neobjasňuje však dostatečně důvod, popř. nutnost takovou kompetenci nabývat.

V historizujícím pohledu na vývoj češtiny pro cizince, resp. češtiny jako cizího jazyka zcela chybí zhodnocení významu soustavné praktické výuky češtiny studentů zvl. z rozvojových zemí, výuky probíhající od 50. let 20. století a představující činnost, v níž se rodila zkušenostní lingvodidaktika češtiny pro cizince, bez níž by výuka v Ústavu slovanských, resp. bohemistických studií i jinde neměla svůj aplikační základ.

Autorka v záhlaví práce uvádí, že práce vznikla na katedře českého jazyka a literatury, ačkoli taková katedra na PedF UK v Praze v současné době neexistuje.

Dotazy a připomínky oponenta práce

Proč autorka vybrala k analýze právě uvedených 10 učebnic? Co bylo klíčem k jejich výběru?
Vychází-li autorka z klasifikace reálií především z názoru J. Hasila, který typ jím vymezených reálií považuje pro budování sociokulturní kompetence za důležitější a proč?
Je rozdíl mezi implicitním a explicitním uváděním reálií v dopadu na vytváření sociokulturní kompetence jedince?
Jaký je vztah autorčina vymezení a řešení češtiny jako jazyka cizího k češtině jako jazyku druhému?
Proč autorka v práci nekomentuje, jak je vymezená problematika řešena na PedF UK v Praze?

Reakce autorky:

Kritériem výběru učebnic bylo to, aby tvořily řadu a aby v nich byly kapitoly věnované reáliím. Více klíč k výběru autorka nevysvětlila. Protože se nevěnovala problematice ČJČJ v širším měřítku, druhou připomínku nebrala v potaz a zůstala nezodpovězena. Rovněž dotaz, proč se nevěnovala reáliím v učebnicích starších, zodpověděla pouze částečně.

Diskuse

Probíhala po celou dobu obhajoby.

Výsledek obhajoby: velmi dobře

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

[jméno předsedy]